

# Jsme na všechno sami? Vědci z Masarykovy univerzity zkoumají rizika a přínosy individualizace společnosti

23.5.2025 - | Masarykova univerzita

**Individualizace znamená především důraz na možnost vlastního rozhodování, například o tom, co člověk bude studovat, jak a s kým bude žít, co bude dělat. Zároveň ale proměňuje i naše vztahy a způsoby soužití. Cílem projektu je pochopit, jak tyto dynamické změny ovlivňují naše životy a jak je možné na ně reagovat. Na jedné straně totiž máme více svobody, flexibility a možností rozhodovat o svém životě, na druhé straně ale hrozí, že budeme osamělejší a méně propojeni s ostatními.**

Projekt „*Na všechno sami: příležitosti a rizika individualizace společnosti*“ (PRINS) pod vedením psycholožky Anny Ševčíkové získal téměř 150 milionů korun z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) a propojuje odborníky z různých oborů od sociologie přes psychologii až po informatiku. „Individualizace mění nejen to, jak žijeme, ale také naše očekávání jeden od druhého. Chceme zjistit, jak můžeme jako jednotlivci i jako společnost najít rovnováhu mezi soustředěním sami na sebe a pevnými kolektivními vazbami,“ vysvětluje Anna Ševčíková.

Tento trend ještě posilují digitální technologie, které umožňují personalizovat nejen to, co vidíme na sociálních sítích, ale i zdravotní péči, možnosti vzdělávání a další aspekty každodenního života. Toto spojení individualizace a digitalizace přináší velké možnosti, ale zároveň i nové výzvy. „Různí lidé dnes získávají velmi rozdílné zkušenosti s rodinou i se státem a jeho institucemi. Tyto zkušenosti pak sdílejí prostřednictvím médií s individualizovaným obsahem, což vede k pocitu menší relevance tradičních médií i dalších zavedených zdrojů informací o světě, snižování důvěry, k pocitu odcizení a nakonec i k ohrožení sociální soudržnosti české společnosti,“ upozorňuje na možná rizika Anna Ševčíková.

S větší svobodou navíc přichází i větší odpovědnost. „Zvyšují se nároky na jednotlivce a jeho schopnost zvládat nejen každodenní životní výzvy, ale i ty globální jako je klimatická změna, stárnutí populace nebo dopady umělé inteligence,“ dodává Ševčíková.

Výzkum je rozdělen do čtyř oblastí a vědci se zaměří na rodinné a mezigenerační vztahy, duševní zdraví v kontextu digitálních technologií, polarizaci společnosti a inovace výzkumných metod. Důležité místo má téma péče – jak o sebe, tak o druhé. Výzkumníci budou zkoumat, jak individualizace ovlivňuje například mezigenerační pomoc, důvěru ve zdravotní informace nebo schopnost jednotlivce orientovat se v množství digitálních dat.

„V názvu projektu *Na všechno sami* si vlastně klademe otázku, jestli se s důrazem na individualizaci nepřeneseme na jednotlivce i rozhodnutí, která by měla zůstat v kompetenci společnosti a institucí. Takových, kterým lidé důvěřují a které dokážou vytvářet záchytnou síť tam, kde selhává individuální schopnost zvládnout složité situace,“ shrnuje Anna Ševčíková.

Výstupy projektu nebudou určeny jen akademikům, vědci naopak počítají s jejich využitím v praxi. Poznatky budou přínosné pro široké spektrum odborníků od sociálních vědců přes tvůrce veřejných politik až po organizace, které se věnují péči, vzdělávání nebo duševnímu zdraví. Cílem je, aby výsledky pomohly lépe pochopit dopady individualizace a nabídly konkrétní nástroje a strategie, jak

na tyto společenské změny citlivě a účinně reagovat jako jednotlivci, komunity i instituce.

Výzkumný projekt PRINS poběží tři a půl roku. Kromě Masarykovy univerzity se do výzkumu zapojí i odborníci z Psychologického ústavu AV ČR, Univerzity Karlovy, Mendelovy univerzity a Vysokého učení technického v Brně. Společně chtějí přispět k větší odolnosti společnosti v době, která klade stále vyšší nároky na jednotlivce i jejich okolí.

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/jsme-na-vsechno-sami-vedci-z-masarykovy-univerzity-z-koumaji-rizika-a-prinosy-individualizace-spolecnosti>